

ദിക്റുല്ലയുടെ പ്രാധാന്യം

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَثَلُ الَّذِي
يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ (صحيح البخاري)

അബൂ മുസ(റ)യിൽ നിന്ന് നിവേദനം. നബി(സ) പറഞ്ഞു: തന്റെ നാമനെ സ്മരിക്കുന്നവനും നാമനെ സ്മരിക്കാത്തവനും തമ്മിലുള്ള ഉപമ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവനും മരിച്ചവനും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം പോലെയാകുന്നു(ബുഖാരി)

ദിക്റുല്ല-ദൈവസ്മരണ-ഏറെ മഹത്തരമായ ഒരാധനയും അല്ലാഹുവിന് ഏറെ പ്രിയങ്കരവുമാണ്. ദൈവസ്മരണ ആത്മാവിനെ സംസ്കരിക്കുകയും വിശ്വാസത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും അല്ലാഹുവുമായുള്ള ബന്ധത്തെ ദൃഢീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദൈവിക കൽപനകൾ നിറവേറ്റാനും വിരോധങ്ങളിൽ നിന്നകന്ന് ജീവിക്കാനും ഇത് വിശ്വാസിയെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ദൈവസാമീപ്യം കരസ്ഥമാക്കാൻ സഹായിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ജീവിതത്തിലുടനീളം ദൈവസ്മരണ നിലനിർത്താൻ വിശ്വാസികൾ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പ്രവാചകൻ(സ) അരുളി: “ദൈവസ്മരണ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നവൻ കാപട്യത്തിൽ നിന്ന് മുക്തനാകുന്നു”(ത്വബ്റാനി). ഖുർആനിൽ ‘ദിക്ർ’ പരാമർശിക്കുന്ന മിക്ക സ്ഥലങ്ങളിലും ‘ധാരാളം’ എന്നൊരു വിശേഷണം നൽകിയായിരിക്കുന്നത് ശ്രദ്ധേയമാണ്.

അന്ത്യദിനത്തിൽ അല്ലാഹുവിങ്കൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠ പദവിയുള്ളവർ ആരായിരിക്കുമെന്ന ചോദ്യത്തിന് നബി(സ) നൽകിയ മറുപടി ‘അല്ലാഹുവെ ധാരാളമായി സ്മരിക്കുന്നവർ’ എന്നാണ്(തുർമുദി, അഹ്മദ്). അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും പ്രിയങ്കരമായ ദാസൻമാർ അവരിൽ കൂടുതലായി ദൈവസ്മരണ നിലനിർത്തുന്നവരാണെന്ന് ഹസൻ(റ) പറയുകയുണ്ടായി. ദൈവ സ്മരണത്തിന്റെ അടയാളമാണ് ദൈവസ്മരണ.

നമസ്കാരം, വ്രതാനുഷ്ഠാനം, ഹജ്ജ് നിർവ്വഹണം, ഖുർആൻ പാരായണം, അല്ലാഹുവെ വാഴ്ത്തൽ, പ്രാർത്ഥന, അല്ലാഹുവെ പ്രകീർത്തിക്കൽ, മഹത്വപ്പെടുത്തൽ, സ്തുതിക്കൽ തുടങ്ങി എല്ലാ ആരാധനാ കർമ്മങ്ങളും ദൈവാനുസരണ പ്രവർത്തനങ്ങളും ദിക്റാകുന്നു. ഇബ്നു തൈമിയ്യ(റ) പറയുന്നു: വിജ്ഞാനമാർജ്ജിക്കൽ, അധ്യാപനം, നന്മ കൽപിക്കൽ, തിന്മ തടയൽ, തുടങ്ങി ദൈവസാമീപ്യം നേടുന്നതിനു വേണ്ടി നിർവ്വഹിക്കപ്പെടുന്ന സംസാരങ്ങളും ഹൃദയത്തിലെ വിഭാവനവും ചിന്തയുമെല്ലാം ‘ദിക്റുല്ല’യിൽപെടുന്നു(മജ്മഉൽ ഫതാവ). സൗഹൃദ്യബ്നു ജുബൈർ പറയുന്നു: അല്ലാഹുവിനെ അനുസരിച്ചു കൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്നവരെല്ലാം അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുന്നവരാണ്. നബി(സ) പറഞ്ഞതായി മുആദിൽ നിന്ന് ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ‘തന്നെ ദൈവശിക്ഷയിൽ നിന്ന് രക്ഷിക്കാൻ ദൈവസ്മരണയെക്കാൾ ഉതകുന്ന ഒരു കർമ്മവും മനുഷ്യൻ ചെയ്തിട്ടില്ല’ (അഹ്മദ്).

ഇമാം ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം ദിക്റിനു നൂറിൽ പരം പ്രയോജനങ്ങളുള്ളതായി തന്റെ ‘അൽ വാബിൽ അസ്സയ്യിബി’ൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. അത് പീശാചിനെ ആട്ടിയകറ്റുന്നു. കാര്യം

വാനായ നാമനെ സംപ്രീതനാക്കുന്നു. മനോ ദുഃഖങ്ങളും വ്യസനങ്ങളും അകറ്റുന്നു. മനസ്സിന് സുഖവും സന്തോഷവും വിശാലതയും ലഭ്യമാക്കുന്നു. പാപങ്ങൾ മാറ്റാൻ കഴിയുന്നു.

സത്യവിശ്വാസി സദാസമയവും അല്ലാഹുവിനെ അനുസ്മരിക്കുന്നവനാണ്. പ്രവാചകൻ(സ) എല്ലാ അവസരങ്ങളിലും അല്ലാഹുവെ സ്മരിക്കുമായിരുന്നുവെന്ന് ആഇശ(റ) പറയുകയുണ്ടായി(അഹ്മദ്). ഖുർആൻ പാരായണം ചെയ്യുമ്പോഴും പ്രവാചക വചനങ്ങൾ വായിക്കുമ്പോഴും നന്മ കൽപിക്കുകയും തിന്മ തടയുകയും ചെയ്യുമ്പോഴും ദൈവമാർഗത്തിലേക്ക് പ്രബോധനം നടത്തുമ്പോഴും മതവിധികൾ പാലിക്കുമ്പോഴും പാപമോചനാർത്ഥന നടത്തുമ്പോഴും ദൈവസ്മരണയിലാണ്. ആകാശ ഭൂമികളിലെ ദൈവിക ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളെ കുറിച്ച് ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴും വിശ്വാസി ദൈവസ്മരണയിലാകുന്നു. “സൽബുദ്ധികളായ ദൈവദാസന്മാർ നിന്നു കൊണ്ടും ഇരുന്നുകൊണ്ടും കിടന്നുകൊണ്ടും അല്ലാഹുവെ ഓർമ്മിക്കുകയും ആകാശങ്ങളുടെയും ഭൂമിയുടെയും സൃഷ്ടിപ്പിനെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരാകുന്നു” (ആലു ഇംറാൻ-191).

ജീവിതത്തിന്റെ സമസ്ത വ്യവഹാരങ്ങളിലും ദൈവിക നിർദ്ദേശങ്ങൾ പാലിക്കുകയും മതകൽപനകൾ അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോഴാണ് ദൈവസ്മരണ-ദിക്റുല്ല-പൂർണ്ണമാകുന്നത്. വിശാലമായ അർത്ഥതലങ്ങളുള്ളതാണ് ഖുർആനും തിരുചര്യയും പഠിപ്പിക്കുന്ന ദിക്റുല്ല. കേവലം ചില മന്ത്രങ്ങൾ ഉരുവിടുന്നതിൽ പരിമിതമല്ല ‘ദിക്റുല്ല’. അത്തരം ദിക്റുകളുടെ രൂപഭാവങ്ങൾ പിൻക്കാല സൂഫി താരീഖത്തിന്റെ ആചാര്യന്മാർ ആവിഷ്കരിച്ചതാണ്. ഖുർആനും സുന്നത്തും പഠിപ്പിക്കുന്ന ദിക്റുല്ലയുടെ ചൈതന്യം അവ ഉൾക്കൊള്ളുന്നില്ല.

അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുന്നവരെയും സ്മരിക്കാത്തവരെയും പ്രവാചകൻ(സ) ഉപമിച്ചിട്ടുള്ളത് മരിച്ചവരും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസത്തോടാണ്. കാരണം, ദിക്ർ ഹൃദയത്തിനുള്ള ആഹാരമാണ്. അത് നഷ്ടപ്പെടുമ്പോൾ ശരീരം മൃതസമാനമാകും. ജനനിബിഡമായ വീടുകൾ ആജ്ഞാപിത്ത കെട്ടിടങ്ങളായി മാറുന്ന പോലെ ശരീരത്തിന്റെയും ആത്മാവിന്റെയും ചിന്തയുടെയും നാവിന്റെയും പാലേയമാണ് ദിക്ർ. നബി(സ) നിർദ്ദേശിച്ചു: “അല്ലാഹുവിന്റെ സ്മരണയാൽ നാവ് സദാ ആർദ്രമായിരിക്കട്ടെ” (തുർമുദി). ദൈവസ്മരണയില്ലാത്തവൻ ചേതനയറ്റ ശരീരത്തെ പോലെയാണ്. ഭൂമിയിൽ വിശ്വാസി ബാധ്യതപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ദൈവ നിർദ്ദിഷ്ടമായ ദൗത്യം നിറവേറ്റാൻ കേവലം നാവുകൊണ്ടുള്ള ദിക്ർ പര്യാപ്തമല്ല. ■